

Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai
budzeta.komisija@saeima.lv

Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai
cilvektiesibu.komisija@saeima.lv

Ministru kabinetam
vk@mk.gov.lv

**Informācijai:
Labklājības ministrijai**
lm@lm.gov.lv

Rīgā 2021. gada 11. martā
Nr. 2021/3

Par starptautiskās aizsardzības saņēmēju ar alternatīvo statusu un viņu ģimenes locekļu, kuri Latvijā ieradušies ģimenes apvienošanas rezultātā, iekļaušanu Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas pasākumos

Tiesībsarga 2021. gada 10. marta vēstulē Nr. 1-8/11 “Par atbalsta sniegšanu starptautisko aizsardzību saņēmušajām personu grupām” izvirzīts lūgums Ministru kabinetam līdz 2021. gada 8. aprīlim novērst valstī radīto nevienlīdzīgo attieksmi pret starptautisko aizsardzību saņēmušajiem senioriem, personām ar invaliditāti, kā arī alternatīvo statusu saņēmušajām ģimenēm ar nepilngadīgiem bērniem un rast iespēju piešķirt šīm personām vienreizējos pabalstus, kas noteikti “Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likumā”.

Biedrība “Latvijas Cilvēktiesību centrs”, biedrība “Gribu palīdzēt bēgļiem” un Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS izsaka atbalstu Tiesībsarga minētajiem ierosinājumiem un uzsver nepieciešamību pēc risinājumiem, kuri Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanā iekļautu arī starptautiskās aizsardzības saņēmējus ar alternatīvo statusu un to ģimenes locekļus, kas ieradušies Latvijā ģimenes apvienošanās rezultātā. *Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (pārstrādāta versija)* 18. apsvērumā ir noteikts, ka “dalībvalstīm pirmkārt būtu jāņem vērā “bērna intereses” saskaņā ar ANO 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām. Izvērtējot bērna intereses, dalībvalstīm jo īpaši būtu pienācīgi jāņem vērā ģimenes vienotības princips, nepilngadīgās personas labklājība un sociālā attīstība, drošības un aizsardzības apsvērumi un paša nepilngadīgā uzskati, ja vien tas iespējams saskaņā ar viņa vecuma un brieduma pakāpi”. Šī direktīva nosaka, ka dalībvalstis nodrošina, ka starptautiskās aizsardzības saņēmēji dalībvalstī, kas šo aizsardzību

**DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU, KAS SATUR
LAIKA ZĪMOGU**

piešķirusi, saņem nepieciešamo sociālo palīdzību, kāda tiek nodrošināta minētās dalībvalsts valstspiederīgajiem.

Domnīca PROVIDUS starptautiskā pētījuma “Starptautiskās aizsardzības saņēmēju integrācijas izvērtēšana un uzlabošana” [ziņojumos](#) ir vairākkārt norādījusi uz to, ka pastāv nozīmīgas atšķirības starp personām ar bēgļa statusu un personām ar alternatīvo statusu attiecībā uz katrai no grupām pieejamo atbalstu piešķirtās uzturēšanās atļaujas dēļ (bēgļi saņem pastāvīgās, bet personas ar alternatīvo statusu - termiņuzturēšanās atļaujas). **Proti, personas ar alternatīvo statusu kā termiņuzturēšanās atļauju turētājas nav tiesīgas saņemt valsts pabalstus, piemēram, valsts ģimenes pabalstu, kas ir viens no galvenajiem kritērijiem vienreizējā pabalsta izmaksai ģimenēm ar bērniem 500 euro apmērā.** Turklāt arī ikmēneša pabalstu (139 euro) personas ar alternatīvo statusu saņem īsāku laiku - 7 mēnešus, kuru laikā jāspēj uzsākt darbs, lai nodrošinātu ģimeni. Uz šo atšķirību negatīvo ietekmi iepriekš norādījis arī [Tiesībsargs](#). Pandēmijas laikā integrācijas atbalsta pasākumi ir tiešsaistē, latviešu valodas apguve ir sarežģītāka un nodarbinātības uzsākšanas iespējas ierobežotas, vēl vairāk pasliktinot starptautiskās aizsardzības personu, īpaši personu ar alternatīvo statusu situāciju.

Biedrība “Gribu palīdzēt bēgļiem”, ikdienā strādājot ar bēgļu un alternatīvo statusu saņēmušām personām, kuras ilgstoši (vairāk nekā gadu) uzturas Latvijas teritorijā, norāda, ka gan ģimenes, gan indivīdi ar alternatīvo statusu saskaras ar Covid-19 infekcijas izraisītajām sekām tieši tāpat kā visi citi Latvijas iedzīvotāji un arī šīm personām ir nepieciešams valsts atbalsts, lai spētu nodrošināt savas un bērnu ikdienas vajadzības. Tāpēc vēlamies vērst uzmanību uz to, ka šīs personu loks arī būtu atbalstāms šīs krīzes laikā, iepriekš minēto izaicinājumu dēļ. Turpmāk aprakstām dažus piemērus, lai izgaismotu sarežģīto situāciju, kurā nonākušas personas ar alternatīvo statusu.

Piemēram, ģimene, kurā aug pieci bērni un no kuriem trīs ir skolas vecuma. Ģimenē vienīgais pelnītājs ir tēvs, kuram ir labs darbs, mamma strādāt nevar, ņemot vērā, ka jaunākos bērnus vienus mājās atstāt nedrīkst. Ģimene Latvijā dzīvo pāris gadus un ir ekonomiski aktīva, tomēr nav tiesīga saņemt nekādu valsts finansiālu atbalstu bērnu audzināšanai un ikdienas vajadzību segšanai. Pandēmijas iespaidā ir apstājies ģimenes mātes integrācijas process, jo viss laiks ir jāvelta bērniem, tādejādi samazinot iespēju eventuāli integrēties darba tirgū. Finansiālais atbalsts no valsts puses šai ģimenei būtu ļoti būtisks gan praktiski (piemēram, iespēja iegādāties labāku viedierīci vai datoru bērniem, kuri šobrīd mācās attālināti, piesaistot privātskolotāju utml.), gan emocionāli - ir grūti justies pieņemtam valstī, iesaistoties tās ekonomiskajā izaugsmē, bet nesaņemot nekādu atbalstu krīzes situācijā valstiskā mērogā.

Papildu biedrība “Latvijas Cilvēktiesību centrs” norāda, ka Tiesībsarga priekšlikums būtu analogiski attiecināms arī uz tiem bērniem, kuriem Latvijā ir uzturēšanās atļauja, kas ir izdota, pamatojoties uz to, ka viņu ģimenes loceklis ir persona ar alternatīvo statusu (Patvēruma likuma 54. panta trešā daļa).

Latvijas Cilvēktiesību centrs sniedza juridisku palīdzību kādā ģimenes atkapalvienošanas lietā. Tēvs un viņa nepilngadīgais dēls Latvijā saņēma alternatīvo statusu 2018. gadā. Pamatojoties uz Patvēruma likuma 54. panta pirmo daļu, ģimenes

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU, KAS SATUR LAIKA ZĪMOGU

atkalapvienošanās procedūru varēja uzsākt ne agrāk par 2021. gada novembri. Saistībā ar ieviestajiem Covid-19 ierobežojumiem pasaulē pirms veiksmīgas ieceļošanas Latvijā ģimenei nācās saskarties ar vairākiem administratīviem un finansiāliem šķēršļiem. Latvijā sieva un trīs nepilngadīgie bērni ieceļoja 2021. gada janvārī un šobrīd Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē tiek gatavotas uzturēšanās atļaujas. Ģimenes vienīgais ienākumu avots ir vīra darba alga. Finansiālu un materiālu palīdzību ģimenei un mentora atbalstu šai ģimenei sniedz biedrība “Gribu palīdzēt bēgļiem”. No trīs bērniem, kuri atbrauca uz Latviju 2021. gada janvārī, divi bērni uzreiz pēc uzturēšanas atļaujas saņemšanas uzsāks mācības skolā, kas nozīmē papildus izdevumus mācību līdzekļiem. Ģimene vērsās Latvijas Cilvēktiesību centrā ar jautājumu par vienreizējā pabalsta saņemšanas iespējām, taču diemžēl **spēkā esošais regulējums neļauj ģimenei saņemt pat 500 euro par vienu nepilngadīgo bērnu, kuram Latvijā jau ir piešķirts alternatīvais statuss.**

Zemāk minētās organizācijas, pievienojoties Tiesībsarga priekšlikumam, ņemot vērā personu ar alternatīvo statusu īpašo situāciju un bērnu labāko interešu principu, aicinām **vienreizējo pabalstu 500 euro apmērā piešķirt arī par tiem bērniem, kuriem ir termiņuzturēšanās atļaujas, kas izsniegtas līdz ar alternatīvā statusa piešķiršanu vai ģimenes apvienošanās rezultātā.**

Biedrības “Latvijas Cilvēktiesību centrs” vārdā
Anhelita Kamenska

Biedrības “Gribu palīdzēt bēgļiem” vārdā
Evija Strupiša

Sabiedriskās politikas centra PROVIDUS vārdā
Agnese Lāce

Sagatavoja:
Anna Audere 26136478
Liliana Garkalne 26303434

**DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU, KAS SATUR
LAIKA ZĪMOGU**